SÖZ VARLIĞI - SÖZCÜKLER ARASI ANLAM İLİŞKİLERİ - 01

- ✔ Eş Anlamlı Sözcükler
- ✔ Eş Sesli Sözcükler
- ✔ Zıt Anlamlı Sözcükler
- ✔ Yakın Anlamlı Sözcükler

1. (I) Kentlerde (şehir) çok sayıda bina bulunur. (II) Bu binalardaki aydınlatmalar, sokak lambaları, taşıtların farları ve diğer yapay (suni) ışık kaynakları yüzünden geceleri gökyüzüne çok miktarda ışık yansır. (III) Işığın yanlış yerlerde, yanlış zamanlarda (vakit) gereğinden fazla kullanılmasıyla da "ışık kirliliği" oluşur. (IV) Işık kirliliği nedeniyle kentlerde geceleri (akşam) gökyüzü daha aydınlık olduğu için yıldızların görünmesi zorlaşır.

Bu metinde numaralanmış cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisinin eş anlamlısı yay ayraç içinde yanlış verilmiştir?

A) I B) II C) III D) IV

2. I. Kara gözlüm bu ayrılık yetişir,
II. İki gözüm pınar oldu gel gayrı.
III. Elim değse akan sular tutuşur
IV. İçim dışım yanar oldu gel gayrı.

Numaralanmış dizelerin hangisinde zıt anlamlı sözcükler bir arada kullanılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV

3. Yazılışları ve okunuşları aynı olduğu hâlde anlamları farklı olan sözcüklere eş sesli (sesteş) sözcükler denir. Örneğin "Sen gül diye sana güller aldım." cümlesindeki altı çizili sözcükler birbirinin sesteşidir.

Bu bilgiye göre aşağıdaki cümlelerde yer alan altı çizili sözcüklerden hangisinin sesteşi yoktur?

A) Yere düşen beyaz kar taneleri çok güzel görünüyordu.
B) Gemi karaya yaklaştıkça bekleyenlerin heyecanı artıyor.
C) Sabahın erken saatlerinde tüm alay uyanmıştı.
D) Akşam için senden üç bağ maydanoz istiyorum.

4. Sana hasret kaldım, aşk ile yandım.
Ancak nazlarından bıktım usandım.
Kavuşma zamanı yakındır sandım.
Gamlanıyor gönlüm senin yüzünden.

Bu dizelerdeki altı çizili sözcükler arasındaki anlam ilişkisinin özdeşi hangisinde vardır?

A) Çınar, gece gündüz demeden özveriyle çalışıyor.
B) Okul bahçesinde hoplayıp zıplayan çocukları izledim.
C) Ona verdiğim öğüt ve nasihatleri dikkate almadı.
D) Çantasına yine bir sürü gereksiz ıvır zıvır doldurmuş.

5. Aşağıdaki bulmacanın içine bazı sözcükler gizlenmiştir.

D	A	S	D	E	Y
E	G	E	Z	İ	A
N	V	B	U	H	R
E	O	T	A	V	A
Y	K	Ö	H	Ü	R
K	O	L	A	Y	L

Bu bulmacada aşağıdaki cümlelerde yer alan altı çizili sözcüklerden hangisinin eş anlamlısı yoktur?

A) Kitap okumanın kendisine faydası olmayacak zannediyor.
B) Bu yıl yaz için henüz bir seyahat planı yapmadık.
C) İşe sadece tecrübe sahibi olanları alacaklarmış.
D) Bu basit soruları çözmenin bize bir katkısı olmayacak.

6. Dev pandaların sivri dişleri ve güçlü pençeleri vardır. Neredeyse yalnızca bambu yiyerek beslenirler. Bambuların yeni çıkmış filizlerini, yapraklarını ve kök kısımlarını yemeyi severler.

Bu metindeki altı çizili sözcüklerden hangisinin eş seslisi vardır?

A) Sivri B) Diş C) Güç D) Yaprak

7. Anlamca birbirinin tamamen karşıtı olan sözcüklere zıt (karşıt) anlamlı sözcükler denir. Sözcüklerin cümlede kazandıkları anlamlarına göre zıt anlamlıları değişebilir. Çünkü sözcükler cümlede farklı anlamlar kazanabilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün zıt anlamlısı olan sözcük yay ayraç içerisinde yanlış verilmiştir?

A) Su çok duru olduğu için balıklar kolayca seçiliyordu. (bulanık)
B) Poşet hafif olduğundan taşımakta zorlanmadım. (zor)
C) Ormandaki ağaçlar beklediğimden seyrekti. (sık)
D) Bu şehirde her yere giderken yokuş çıkıyoruz. (iniş)

8. Sözcükler anlam ilişkilerine göre eş anlamlı, zıt anlamlı ve yakın anlamlı sözcükler olmak üzere gruplara ayrılır.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcükler arasındaki anlam ilişkisi yay ayraç içinde yanlış verilmiştir?

A) Çocukluk arkadaşım öğrendiği yalan yanlış bilgilerle hava atmayı pek severdi. (Yakın anlam)
B) Takımımız bu sene içeride ve dışarda oynadığı tüm maçları kazandı. (Zıt anlam)
C) Olaya tanık olanlar arasında dinlenmeyen tek şahit kalmıştı. (Eş anlam)
D) Davetli olduğu hâlde gelmeyenlerin sayısı gelenlerden fazlaydı. (Yakın anlam)

9. (I) Bilim insanlarına göre pandaların siyah ve beyaz renkleri, bulundukları ortamda kamufle olmalarını sağlıyor. (II) Pandaların yaşadıkları yerlere kışın kar yağar. (III) Pandaların sırtı, göğsü, karnı ve başı beyazdır. (IV) Beyaz karlarla kaplı alanlarda pandalar kürklerinin ak bölümleri sayesinde kamufle olabilir.

Numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede zıt anlamlı sözcükler bulunmaktadır.
B) II. cümlede eş sesli sözcük kullanılmıştır.
C) III. cümlede yakın anlamlı sözcükler vardır.
D) IV. cümlede eş anlamlı sözcükler yer almaktadır.

10. Aşağıda sözcüklerin eş, zıt ve yakın anlamlılarının gösterildiği bir tablo verilmiştir. Tabloda bazı bölümler boş bırakılmıştır.

Sözcük	Eş Anlamlısı	Zıt Anlamlısı	Yakın Anlamlısı
gündüz	gün	I	sabah
inmek	II	çıkmak	alçalmak
üzüntü	III	IV	elem

Numaralanmış bölümlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı yere "gece" sözcüğü gelecektir.
B) II numaralı yere "binmek" sözcüğü getirilebilir.
C) III numaralı yere "dert" sözcüğü getirilebilir.
D) IV numaralı yere "sevinç" sözcüğü getirilebilir.

11.

I.	Pandalar genellikle yavaş hareket eden hayvanlardır. Aheste adımlarla içeri girince herkesin dikkatini çekti.
II.	Bahçede su savaşı yapmaya ne dersiniz? Dedem, hastalıkla olan mücadelesini sonunda kazandı.
III.	Duvarı nem insanı gam yıkarmış. Evin içinde rutubetten dolayı nefes alınmıyor.
IV.	Atatürk, savaş sonrasında ziraat faaliyetlerine çok önem vermiş. Bizim köydeki pek çok kişi tarımla uğraşır.

Numaralanmış yerlerin hangisindeki altı çizili sözcükler arasındaki anlam ilişkisi diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün eş seslisi bulunmamaktadır?**

A) Büyük bir ağacın gölgesinde oturduk
B) Köydeki bağdan taze üzüm toplamış.
C) Kıyıya ulaşmak için küçük bir bota bindiler.
D) Hayır, söylediklerinizi kabul edemem.